

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Факультет гідрометеорології і екології
Кафедра океанології та морського природокористування

Силабус курсу
ГІДРОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА
(вибірковий)
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
2026-2027 навчальний рік

Обсяг:	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Семестр, рік	1 семестр, II рік навчання
Дні, час, місце	Вул. Львівська, 15, НЛК № 2, за розкладом
Викладач:	Ель Хадрі Юссеф – доктор філософії
Контактна інформація:	ocean@onu.edu.ua, el.hadri@onu.edu.ua, magribinetsm@gmail.com
Робоче місце	вул. Львівська, 15, НЛК № 2, кафедра океанології та морського природокористування (каб. 620)
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком роботи викладача. Онлайн-консультації: на платформі ZOOM.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – є основні засади та вимоги до проведення та обробки результатів гідрографічних зйомок.

Пререквізити курсу: контроль якості морського середовища.

Постреквізити: немає.

Мета дисципліни – ознайомлення з сучасними міжнародними і національними стандартами гідрографічної зйомки і, відповідно, впровадженням новітніх засобів вимірювань в практику гідрографічних досліджень з метою забезпечення безпеки мореплавства та отримання сприятливої навігаційної обстановки для використання різних засобів гідрографічної служби.

Завданням дисципліни є набуття знань з сучасних методів дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності. Вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: національну та міжнародну нормативно-правову базу, згідно з якою регулюється діяльність гідрографічних служб, а також стандарти та вимоги, які застосовуються до зйомки, обробки, аналізу та зберігання гідрографічної інформації;

вміти: планувати гідрографічні проміри, використовувати технічні засоби для отримання та програмне забезпечення для аналізу гідрографічних даних. Вміти визначати точність і якість отриманої гідрографічної інформації.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання:

Курс складається з лекцій (16 год.), практичних занять (14 год.) та організації самостійної роботи студентів (60 год.). Основна підготовка студентів проходить під час лекційних і практичних занять, проте значна увага приділяється самостійному опануванню матеріалу. У процесі викладання дисципліни застосовуються такі методи навчання: словесні (лекції, пояснення), наочні (демонстрація презентацій), практичних (виконання практичних завдань), а також самостійна робота, яка включає опрацювання навчальних матеріалів під керівництвом викладача та індивідуальну підготовку студентів.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Зміст	
Тема 1. Основні сфери діяльності, пов'язані з гідрографічною інформацією. Нова роль гідрографії на сучасному етапі – від карт до геопросторових даних	В цій темі розглядаються як використовується гідрографічна інформація в морському транспорті, управлінні береговою зоною, вивченні і експлуатації морських ресурсів, захисті навколишнього середовища, морських наукових досліджень, розмежуванні морських кордонів і у морській обороні, а також у туризмі та човнярстві, як різновидах відпочинку	Обговорення, завдання, презентації
Тема 2. Нормативно-правова база регулююча діяльність гідрографічних служб	В цій темі розглядаються міжнародні та національні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність національних гідрографічних служб. Розглядаються ключові завдання поставлені перед цими службами, а також міжнародні зобов'язання	Обговорення, завдання, презентації
Тема 3. Гідрографічні дані та їх використання	В даній темі вивчається форма, види гідрографічних даних та інфраструктури просторових даних. Приділяється увага методам роботи з великими масивами даних, та процедурі їх поширення. Розглядаються основні користувачі карт, та інших видів гідрографічних даних	Обговорення, завдання
Тема 4. Міжнародні стандарти гідрографічної зйомки	Ця тема розглядає поняття та чисельні критерії які визначають категорії зйомки. Виконується огляд стандартів точності позиціонування для промірів, стандартів глибин відносно точності визначення та стандартів щільності даних і визначення відмітних глибин	Обговорення, завдання
Тема 5. Гідрографічні проміри	В цій темі розглядаються вимоги до гідрографічних промірів та питання їх специфікації. Розказується як виконується планування промірів. Існуючі вимоги щодо збору, обробки та аналізу даних, та фактори які впливають на якість даних	

Тема 6. Якість гідрографічних даних	В цій темі розглядається інформація, яку використовують для опису якості гідрографічних даних. Види контролю якості. Якість даних для відображення. Оцінка якості зйомки. Критерії для аналізу показників якості зйомки	Обговорення, завдання, презентації, індивідуальні завдання
Тема 7. Вимоги національної гідрографічної служби щодо підготовки і проведення зйомки рельєфу дна	Дана тема містить інформацію щодо практичного забезпечення вимог щодо якості гідрографічної інформації на національному рівні, заходів та процедур, що забезпечують точність визначення місцеположення та вимірювання глибин згідно з вимогами МГО, розглядаються фактори, що визначають точність визначення місцеположення при виконанні промірних робіт, а також процедури і тести, які використовують для визначення точності і якості гідрографічної інформації при виконанні промірних робіт ехолотними системами	Обговорення, завдання, модульна контрольна робота

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Ель Хадрі Ю., Берлінський М.А., Сліже М.О., Даниленко О.О. Гідрографічне забезпечення використання морського середовища: конспект лекцій. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2022. 122 с.
2. Симоненко С.В. Посібник з гідрографії. Київ: Держгідрографія, 2006. Т.1 248 с.; Т.2. 265 с.
3. Інструкція щодо вимог і методів зйомки рельєфу дна для навігаційних цілей. Київ: ФДУ «Укрморкартографія», 2006. 120 с.
4. Положення про порядок проведення океанографічних досліджень у Чорному та Азовському морях. Київ: ДУ «Держгідрографія», 2003. 42 с.

Додаткова література

1. Понс Р. Нова роль гідрографії у XXI столітті. Вісник Держгідрографії. 2014. 3(47). С. 14-18.
2. Смірнов Ю. Найсуворіших вимог стандарту S-44 МГО дотримано. Вісник Держгідрографії. 2020. 2(59). С. 11-14.
3. Буржуа Б., Петрі Ф. і ін. Комплексний підхід GIS для промірів з динамічно змінною конфігурацією. Гідрографічний журнал. 1999. 12. С. 3-10.
4. Про виключну (морську) економічну зону України. Закон України від 16.05.1995 р. № 163/95-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про морські порти України, ст.19 «Послуги, що надаються у морських портах». Закон України № 406-VII від 04.07.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text>
6. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України. Закон України № 1237-VII від 06.05.2014 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
7. Кодекс торговельного мореплавства України, ст.76 «Навігаційно-гідрографічне забезпечення судноплавства». Вводиться в дію Постановою ВР № 277/94-ВР від 09.12.94 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Електронні ресурси

Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова <http://lib.onu.edu.ua>
 Репозитарій ОДЕКУ <http://www.eprints.library.odeku.edu.ua>
 Офіційний сайт ДУ «Держгідрографія». <https://hydro.gov.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування і тестування, оцінювання практичних робіт та виконання індивідуальних завдань.

Форма і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль – **залік**.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

Поведінка в аудиторії: здобувачі мають дотримуватися трудового розпорядку по університету і факультету, на якому проходять заняття. Бажаною є ділова та творча атмосфера на лекціях та практичних заняттях, під час контрольних заходів – необхідно дотримуватися затверджених правил та підтримувати діловий зосереджений стиль поведінки без лишніх розмов, відволікань, шуму, тощо.